

Novi politiški vradniki za Krajnsko in Koroško kronovino.

Z novim létam se bojo začele nove politiške gosposke. Cesar so postavili 8. in 12. tega mesca kronovinna poglavarja, in poglavarjeva svetovavca; vse druge višji vradnike pa je po oblasti, od Cesarja prejeti, minister notranjih oprav izvolil.

Za Krajnsko kronovino:

Poglavár krajnske krovine (Statthalter) je grof Gustav Korinsky (bivši deželni poglavar Avstrije pod Anizo na Dunaji).

Poglavarjev svetovavec (Statthaltereirath) je grof Andrej Hohenwarth, dvorni svetovavec v Ljubljani.

Kresijski svetovavec (Kreisrath) 1. reda je: vitez Miroslav Kreizberg, (bivši svetovavec dež. poglavarstva v Ljubljani).

Kresijski svetovavec 2. reda je: gosp. Dragotin Raab (bivši tajnik dež. poglavarstva v Ljubljani).

Koncipist 1. reda pri poglavarstvu je gosp. Janez Roth; koncipista 2. reda sta: gosp. Anton Lašan in gosp. Jožef Doxat.

Tajnik pri poglavarstvu je gosp. Janez Pradač. To so vradniki pri kronovinnim poglavarstvu v Ljubljani.

Kantonski poglavarji in sicer 1. reda so:
V Postojni baron Mak-Neven,
V Krajnji gosp. Tomaž Pavker,
V Ljubljani gosp. Tomaž Glanschnig,
V Novim mestu gosp. Francišek Mordax.

Kantonski poglavarji 2. reda so:
V Kočevji gosp. Jožef žl. Schiwitzhofen,
V Ipavi baron Viktor Schmidburg,
V Kamniku gosp. Dragotin žl. Pavich,
V Trebnjim gosp. Henrik Vesel,
V Radoljci gosp. Janez Pajk,
V Černomlji gosp. Janez Derbič.

Kantonski komisarji 1. reda so:
Gospodje Vilhelm Lašan, Vilhelm Jettmar, Alojzi Čik, Janez Guttmann, Emanuel Matavšek, Jožef Paeuer, Janez Zach, Vilhelm žl. Roeder, grof Hugo Thurn, Janez Rus.

Kantonski komisarji 2. reda so:
Gospodje Anton Krenn, Jožef Brunner, Alojzi Mullej, Janez Recher, Martin Tribucci, Viktor Huber, grof Dragotin Hohenwarth, Aleks. Strangfeld, grof Hiacint Thurn, Janez Zupanc, Anton Perko, France Schuller, Anton Ogrinc, Jožef Logar in Janez Elsner.

Hkterimu kantonskimu poglavarstvu ta ali uni téh komisarjev pride, še ni bilo naznanjeno.

Za Koroško kronovino:

Poglavár Koroške kronovine je baron Janez Schloissnigg (bivši začasni poglavar v Celjovcu).

Poglavarjev namestnik je: Franc žl. Blumfeld (bivši kresijski poglavar v Belaku).

Kresijski svetovavec 1. reda je: gosp. Jakob Fröhlich.

Kresijski svetovavec 2. reda je: baron Ka-jetan Jurič.

Konceptist pri poglavarstvu 1. reda je: vitez Reinhold Buzzi; koncipista 2. reda sta: gosp. Henrik Moro in Dr. Anton Schöppl.

Tajnik pri poglavarstvu je gosp. Dragotin Ubl. Ti so vradniki pri kronovinnim poglavarstvu v Celjovcu.

Kantonski poglavarji 1. reda so gospodje: Boštjan Zarnic, Edvard Fischer žl. Wildensee, in vitez Anton Desimon.

Kantonski poglavarji 2. reda so gospodje: vitez Dragotin Gold, Janez Fischer, Aleks. Herrmann in Peter Kanič.

Kantonski komisarji so gospodje: vitez Vincenci Fradenegg, Franc Sluga, žl. Bogoljub Treuenfeld, Jožef Fraenzl, Gustav Knapp, Dr. August baron Aichelburg in Jožef Pucher.

Kantonski komisarji 2. reda so gospodje: Šimen Schiffermüller, Jožef Gregorič, Vilhelm Klander, Jožef Rozman, Alojzi Homan, žl. Zenegger, Edvard Lušin, Viktor Raab, Jožef Hierländer, Anton Haan, baron Dragotin Negroni.

Koncept - adjunkta 1. reda sta gospoda: Leopold Wander, in baron Janez Sluga. —

Vradniki za sodniške gosposke še niso izvoljeni, tedej se tudi opravilstvo novih sodnij ob novim létu še ne bo začelo.

Za kronovinniga poglavarja na Českim je baron Dragotin Mecsery, za Marsko grof Leopold Lazancky, za Šlezko vitez Jožef Kalhberg, za Tiroljsko grof Bissingen-Neppenburg izvoljen.

Učencam kovaške in živino-zdravilne šole v Ljubljani.

Učenci, mladi in stari, ki so se namenili v to šolo letas priti, naj pridejo takó, de bojo po sv. 3 kraljih tisti dan v Ljubljani, in se oglasé v ti šoli na Poljanah blizo cukrofabrike. — Vodstvo kov. in zdrav. šole.

Novičar iz Ljubljane.

V nedeljo ob enajstih dopoldne smo imeli v redutu veliko slovesnost; bivši vodja poprejšnjiga gimnazija gosp. Elija Rébič je prejel iz rok deželniga poglavarja gosp. grofa Welsersheimba veliko zlato svetinjo, ki so mu jo presviti Cesar za 38letne šolske zasluge podeliti blagovolili. Veliko Ljubljančanov in Ljubljančank iz vsih stanov se je zbralo k ti slovesnosti, ktero je deželni poglavár s prav serčnim nagovorom na poslavljeniga začel, ki je potem zahvalo narpoprej milostljivimu Cesarju Francu Jožefu, potem ministru úka, deželnimu poglavarju, svojim tovaršem in pričijoči množici, ki se je k ti slovesnosti zbrala, s krepko besedo govoril, in tudi šolske mladosti ni pozabil. Klic „Živijo Cesar Ferdinand!“ in muzika cesarske pesmi sta sklenila veselo praznovanje. Naj zasluženi mož še dolgo lét vživa spomin današnjiga dneva! — Légar v vojaških bolnišnicah še zmirej hudo razsaja, takó de že zdravnikov manjka. Trije gosp. kaplani iz Št. Peterske fare, ki so neutrudljivo oskerbovali bolnike v kosarni, so tudi zboleli. Med mestnike se še vunder ni preveč razširila ta bolezin. — Inženirji, ki poskušajo pot za železnico čez Ljubljansko močirje, so neki začeli zlo dvomiti, ali jo bo moč čez močirje peljati ali ne; zabili so kôle po 9 sežnjev globoko, brez de bi bili terdno v zemlji ostali. — Z veseljem oznanimo, de je gosp. pater Benvenut srečno légar prestal in de tudi gosp. profesor Martinak je na dobri poti k zdravju. — Pretečeno sredo ni bilo skorej moč v kavarnicah Dunajski-ga časopisa v roke dobiti, v katerim so novo izvoljeni politiški vradniki za Krajnsko in Koroško kronovino stali. Današnje Novice oznanijo imena novih vradnikov. Drugo pót kaj več od te imenitne zadéve.

Novičar iz mnogih krajev.

Mnoge novice obétajo, de bojo še to léto za večí del avstrijskih deželá začasne deželne vstave, osno-

vane po občni avstrijski vstavi, na svitlo dane. Novo léto je že pred durmi; v enim tednu morajo tedaj deželne vstave priti, če se hočejo tiste obljube spolniti, po katerih storimo spet eno stopnjo v vstavnim življenju naprej. — Tudi se bère, de bo ministerstvo presojo sklepov Dunajskiga škofjiga zbora še to léto dognalo, in po tem kmalo ob novim létu na znanje dalo. — Prepoved: kôse, sërpe in marsiktero drugo za orožje v potrebi pripravno železnino iz avstrijskih dežela ali skozi avstrijske dežele na ptuje voziti, je preklicana; mita (col) pa, ktera je za klavno živino, ki se je iz Rusovskiga, Poljskiga in Moldave v naše cesarske dežele gonila, in za žito, ki se je iz teh krajev v naše vozilo, od 30. létašnjiga maja vzdignjena bila, se ima za vpeljanje tuje živine in žita v naše dežele zopet odrajtovati. — Na Erdeljskim (Siebenbürgen) se je po nastopu hude zime toliko volkov in medvedov prikazalo, de kdor eno tako zver vstrelí, prejme le 4 gold. in pol v dar. — Če je réš, kar novice govore, je na horvaški vojni granici zdej 17000 vdóv, ki so svoje možé v poslednjih vojskah zgubile. — Spet je ogljeni sopúh v Celji eniga človeka zadušil, drugiga pa, ki je ž njim v ravno tisti s žerjavico ogreti stanici spal, so komej smerti oteli. Kdaj se bojo vunder ljudjé zmodrili, kakó nevarno de je, s žerjavico stanice greti! — Kolera še zmirej v več krajih Českiga hudo razsaja; légar pa po vojaških bolnišnicah še hujši. — 20. dan t. m. ob eni popoldne je nadvojvoda Janez svojo oblast na Nemškim izročil svojim naslednikom, ki so jih avstrijski Cesar in nemški vladarji izvolili. Njegova podoba pride v versti podób nemških cesarjev v mestno hišo v Frankobrodu — on sam pa se bo po 18 mesičnim trudu v pokojne Štajarske góre vernil. — Papeža že spet za terdno pričakujejo v Rim; že je razsvitljenje cerkve sv. Petra in vaticana o njegovim prihodu pripravljeno. — Uni dan se sv. oče Francoskimu generalu Baraguaju dobro odrezal. Ta general ga je namreč tolažil, rekoč: Naj se le na Francoze zanese; francosko vladarstvo mu za vse dobro stoji. „Kdo mi pa — mu odgovori papež — dober stoji za francosko vladarstvo? — V Parizu se v deržavnim zboru zdej posvetujejo zastran davka od pijáč; nekteri poslanci se zlo prizadevajo za odpravo tega davka; v 4 dneih je prišlo prošinj več kot s 50,000 podpisi v zbor. — Po časopisu „Union“ izhaja v Parizu slovanski časopis pod imenam „Ludomir“ v 4 slovanskih narečjih: poljskim, rusinskim, českim in ilirskim. Sleherni zvezek obseže 3 pôle, ter velja 1 fronk. —

Odgovor zastran „skutnika.“

V 50. listu Novíc se praša, kaj bi móгла pomeniti beseda *skutnik*? Nje korén je dvojni:

1. *Skuta* Milchschotten, *skutnik* tedaj tisti, ki se s pripravljanjem ali kupčevanjem te reči peča. (Glej: Urbana Jarnika „Etymologikon“ stran 211).

2. Drugi korén *skut* die Schleppe des Schleppekliedes, pri Slovencih skoro pozabljena, med Iliri pa dobro znana beseda; zato se pravi prepohlevnim povoljuham (Wohldienern): „se za srečne deržé, ljubeć (zu küssen) *skut* višjemu gospodinu.“ Po tem korénu pomeni tedaj *skutnik* Schleppträger, in sicer v rednim in obličjim umu.

Skutnik se še sémtertjé kot *osebno príme* najde, kakor *skutnik* (od „skuden - na - no nothdürftig) in *kutnik* (od reje *kutin*).

Jez sam sim že imel opraviti z osebami vsakteriga téh tréh imén.

Bezenički.

V Krajnski Góri, Ratečah, Mojstrani i. t. d. imenujejo žakelj, skozi kteriga se skuta oceja, skutnik. — Če žgance iz ajdeve ali turšične moke s skuto polijejo, imenujejo nekteri to zmes tudi skutnik.

Matija Lautizer in Rabič.

Gosp. M. je tudi poslal lepo razlago skute, in skutnika v kmetijskim poménu. Zraven tega je tudi na dalje pristavil, de skutnik se tudi pripodobno (figürlich) imenuje: kak sitnež, nejéšči človek, kteriga v svoji bliži terpeti ne moremo. „O ti skutnik! O du lästiger Mensch!“ — „Ta reč se mi je priskutila — die Sache ist mir zum Eckel geworden.“ „Kaj si se k nam oskutil ali priskutil? Was hast du dich uns aufgedrungen?“ — Z oziram na prošnjo gosp. vprašavca, ki pravi, de bi utegnila ta beseda v dogodivšini Slovanov neko reč obsvetiti, mislimo, de bi razjasnjenje g. Bezeničkiga znalo nar svitlejši ljuč prižgati. Gosp. Pož. nam bo to že po Novicah razoznanil. (Vredn.)

Priporočilo noviga časopisa.

V Pragi hodi na svitlo nov nemški časopis, ki se „Union“ imenuje, ki ne prenapeto, ampak pravično in pošteno zagovarja tudi pravice Slovanov.

Vsi sostavki tega imenitniga časopisa se opirajo na od Cesarja podeljeno vstavo 4 sušca l. l. — nočejo več, pa tudi ne ménj od tega, kar je avstrijskim narodam Cesarjeva beseda dogotovila. Vse narode objame z enako ljubeznijo, torej tudi ne terpi, de bi se Slovanam krivica godila, je tedej močna bramba zoper krive napade na Slovane, ktere moramo žalibog! v tolikanj družih časopisih brati. Kdor si tedaj nemški veliki politiški časopis omisliti misli, naj se na „Union“ naroči.

Ta veliki časopis izhaja vsaki dan dvakrat, le v pondelk pride sam večerni list. Za perve kvatre od prosenca do šusca — velja po pošti 3 gld. 20 kr. Na naročilo naj se zapiše „Zeitungs-prænumeration.“

Oznanilo nove slovanske knjige.

Gosp. Ivan Macun v Terstu je ravno zdaj dal na svitlo „Cvetje slovanskiga pesništva.“ Knjiga, soséбно namenjena „učéčoj se mladeži“, velja 1 gold.

Na znanje.

Prihodnjo sredo, 2. prosenca, in dalje ob sredah od 11. do 12. ure, bom v izbani 2. léta bogoslovstva staroslovenščino razlagal. Gospodje, tega uka željni, so povabljeni. Metelko.

Doklade današnjiga lista

zraven navadnih so: zavitek, nadčélni list in kazalo imenitniših sostavkov letašnjiga tečaja Novíc, ki ga z današnjim listam sklenjemo in s kterim za létas od častitih bravcov slovó vzamemo. Vredništvo.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	22. grudna.		17. grudna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	21	2	18
1 » » banaške	2	20	2	24
1 » Turšice	—	—	1	37
1 » Soršice	—	—	1	57
1 » Réži	1	28	1	30
1 » Ječmena	—	—	—	—
1 » Prosa	1	18	1	12
1 » Ajde	1	14	1	10
1 » Ovsá	—	53	—	50